

زنبور گزیدگی

زنبور عسل و زنبور مقدس حشراتی آرام هستند و وقتی نیش می‌زنند که تحریک شوند. زنبورهای مؤنث این خانواده فقط قادرند یک‌بار نیش بزنند...

جام جم آنلاین: زنبور عسل و زنبور مقدس حشراتی آرام هستند و وقتی نیش می‌زنند که تحریک شوند. زنبورهای مؤنث این خانواده فقط قادرند یک‌بار نیش بزنند زیرا عضو نیش آنها بعد از نیش زدن از وی جدا شده و می‌میرند و زنبورهای مذکر نیز نیش ندارند. علائم و اثرات ناشی از گزش را می‌توان در چندین دسته تقسیم کرد، هر چند بیشترین پاسخ به سم زنبور شامل درد، قرمزی، ورم و خارش مختصر در محل گزش است ولی علاوه بر این اثرات، واکنش‌های شدیدتر ممکن است ایجاد شود.

واکنش موضعی

واکنش موضعی به صورت ضایعه قرمز و خارش‌دار در محل ورود نیش بروز می‌کند. واکنش موضعی در صورتی که در دهان یا گلو ایجاد گردد، می‌تواند موجب انسداد راه هوایی شود. اگر محل نیش زدن اطراف چشم یا روی پلک باشد ممکن است موجب آسیب به عدسی، کره چشم و حتی بروز آسیب‌های انکساری در چشم شود.

واکنش حساسیتی شدید

واکنش آلرژیک یا حساسیتی شدید ممکن است از خفیف تا کشنده متغیر بوده و در مدت چند دقیقه می‌تواند به مرگ بینجامد. بیشتر این واکنش‌ها در 15 دقیقه اول و اغلب در مدت 6 ساعت بروز می‌کند. هیچ‌گونه ارتباطی بین واکنش‌های بروزکرده و تعداد نیش زدن‌ها وجود ندارد. در کل، هرچه فاصله بین نیش زدن و شروع علائم کوتاه‌تر باشد، شدت واکنش‌ها شدیدتر است. علت مرگ و میری که در مدت چند ساعت اتفاق می‌افتد انسداد راه هوایی یا افت شدید در فشارخون بیمار است. معمولاً علائم اولیه شامل خارش چشم، گر گرفتگی صورت، قرمزی و خارش منتشر پوست و سرفه خشک هستند. علائم به سرعت پیشرفت کرده و می‌تواند به خس‌خس سینه، تنگی نفس، شوک و سنکوپ منجر شود.

واکنش تأخیری

واکنش تأخیری که 5 تا 14 روز بعد از نیش زدن بروز می‌کند، شامل نشانه‌ها و علائمی همچون تب، کوفتگی، سردرد، کهیر، تورم غدد لنفاوی و درد مفاصل است. در اکثر موارد، بیمار زمان نیش‌زدگی را فراموش می‌کند و با بروز ناگهانی علائم سر در گم می‌شود.

اقدامات درمانی

اگر نیش زنبور در محل باقی مانده، باید آن را خارج کرد. خروج سریع، اصل مهمی است و ارتباطی با شیوه خروج نیش ندارد. محل نیش‌زدگی را باید با آب و صابون شست تا از احتمال عفونت ثانویه کاسته شود. در واکنش‌های موضعی، با استفاده متناوب از کیسه یخ روی محل گزش، تورم کاهش یافته و با محدود کردن خارش، جذب سم را به تأخیر می‌اندازد.

آنتی‌هیستامین و ضد دردهای خوراکی ممکن است ناراحتی و خارش را محدود کند. اگر ورم محل گزش واضح باشد، با بالا نگهداشتن و عدم حرکت عضو مورد نظر، می‌توان تورم را محدود کرد مگر عفونت ثانویه ایجاد شده باشد که در آن صورت باید آنتی‌بیوتیک تجویز گردد.

دکتر بهروز هاشمی
متخصص طب اورژانس